

โรคพิษสุนัขบ้าคืออะไร มีสาเหตุจากอะไร

โรคพิษสุนัขบ้าเป็นโรคติดเชื้อไวรัสที่มีความรุนแรงมากในสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมทุกชนิดรวมถึงคนด้วย การติดเชื้อทำให้ระบบประสาทถูกทำลายและตายได้ โรคพิษสุนัขบ้าสามารถพบได้ทั่วโลก ในประเทศไทยปัจจุบันยังพบการติดเชื้อในสุนัข แมว และมนุษย์ได้ทุกปี โดยพบว่าสุนัขและแมวที่ติดเชื้อเป็นพาหะนำโรคสู่คนที่สำคัญในประเทศในแถบภูมิภาคเอเชีย

สัตว์ชนิดใดเป็นโรคพิษสุนัขบ้าได้บ้าง

สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมทุกชนิดสามารถติดเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าได้ ในสหรัฐอเมริกาพบว่าสัตว์ป่า เช่น แรคคูน สกังก์ สุนัขจิ้งจอก และสุนัขโคโยตี้ เป็นตัวอมโรคหลักของเชื้อไวรัส สัตว์เลี้ยงที่มีรายงานว่าเป็นโรคพิษสุนัขบ้าได้แก่ สุนัข แมว โค กระบือ ม้า แต่สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมทุกชนิดสามารถเป็นโรคพิษสุนัขบ้าได้ถ้ามีการสัมผัสกับเชื้อไวรัส นอกจากนี้มีรายงานว่าค้างคาวเป็นตัวอมโรคที่สำคัญของโรคพิษสุนัขบ้าได้ด้วย

สัตว์ติดโรคพิษสุนัขบ้าได้อย่างไร

โรคพิษสุนัขบ้าติดต่อได้โดยตรงจากการถูกสัตว์ที่ติดเชื้อกัด ทำให้ได้รับเชื้อไวรัสที่อยู่ในน้ำลายของสัตว์ที่ติดเชื้อ นอกจากนี้มีรายงานการติดเชื้อไวรัสระหว่างสัตว์โดยการกินนมที่ไม่พาสเจอร์ไรซ์เชื้อไวรัสนี้จะไม่แพร่กระจายผ่านทางเลือด ปัสสาวะหรืออุจจาระ

โรคพิษสุนัขบ้ามีผลต่อสัตว์อย่างไร

เชื้อไวรัสโรคพิษสุนัขบ้าทำอันตรายต่อสมองของสัตว์ อาการของโรคพิษสุนัขบ้าจะทำให้พฤติกรรมของสัตว์ที่ติดเชื้อเปลี่ยนแปลง อาจดุร้าย ไม่เป็นมิตร หรือหวาดกลัว อาการอื่นๆ ได้แก่ กระวนกระวาย อัมพาตของขา กลืนลำบาก น้ำลายไหล เสียงเปลี่ยน ตอบสนองต่อการกระตุ้นของเสียงหรือแสงมากกว่า สัตว์มักตายภายหลังมีเชื้อออกมาในน้ำลาย 7-10 วัน

คนติดโรคพิษสุนัขบ้าได้หรือไม่

คนสามารถติดโรคพิษสุนัขบ้าได้จากการถูกสัตว์ที่มีเชื้อกัด การติดเชื้อไวรัสทางอื่นอาจเกิดได้ จากการสัมผัสสมองหรือน้ำไขสันหลังของสัตว์ที่ติดเชื้อ หรือหายใจเอาเชื้อไวรัสจากเนื้อเยื่อที่ติดเชื้อเข้าไป นอกจากนี้มีรายงานการติดเชื้อจากการปลูกถ่ายอวัยวะในผู้ป่วยจำนวนไม่มากนัก

ผู้ที่ได้รับเชื้อส่วนมากจะไม่แสดงอาการของโรคพิษสุนัขบ้าจนกระทั่ง 1-3 เดือนหลังจากได้รับเชื้อ อาการแรกเริ่มคือ มีไข้ ปวดหัว คันบริเวณที่ถูกกัด ลับสน และพฤติกรรมผิดปกติ คนที่ติดเชื้อจะไวต่อแสงและเสียงมากกว่าปกติ และกลืนลำบาก เมื่อเริ่มแสดงอาการออกมาแล้วโอกาสหายจากโรคนี้น้อยมาก และผู้ป่วยมักตายภายใน 2-10 วัน ถ้าได้รับการรักษาก่อนแสดงอาการ จะได้ผลดีมากและสามารถรักษาชีวิตไว้ได้

ควรติดต่อใครเมื่อสงสัยว่าเกิดโรคพิษสุนัขบ้า

กรณีสัตว์ : แจ้งสัตวแพทย์ทันที

กรณีคน : พบแพทย์ทันที

จะป้องกันสัตว์จากโรคพิษสุนัขบ้าได้อย่างไร

การป้องกันโรคเป็นวิธีที่ดีที่สุด สัตว์ควรได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า และหลีกเลี่ยงให้ห่างจากสัตว์ป่า สัตว์เลี้ยง เช่น สุนัข แมว และเฟอร์เร็ตที่กัดคนแต่ไม่แสดงอาการของโรคพิษสุนัขบ้าควรต้องกักไว้สังเกตอาการภายใต้การดูแลของสัตวแพทย์อย่างน้อย 10 วัน หากสัตว์แสดงอาการของโรคพิษสุนัขบ้าในช่วงนี้ ต้องทำการุณยฆาตและส่งตัวอย่างเพื่อตรวจชันสูตรโรคต่อไป

จะป้องกันตัวจากโรคพิษสุนัขบ้าได้อย่างไร

ไม่สัมผัส จับ หรือให้อาหารสัตว์ป่า หลีกเลี่ยงการเข้าใกล้สัตว์ที่มีพฤติกรรมผิดปกติ (เช่น สัตว์หากินตอนกลางคืน ออกมาในช่วงกลางวัน หรือสัตว์ป่าแสดงท่าทางเป็นมิตรมากกว่าปกติ) ไม่หยิบจับค้างคาวที่ตกอยู่บนพื้น ถ้าถูกสัตว์กัด ต้องล้างทำความสะอาดแผลด้วยน้ำและสบู่ ถ้าถูกสัตว์ที่สงสัยว่าเป็นโรคพิษสุนัขบ้ากัดต้องรีบไปพบแพทย์ทันทีเพื่อรับการรักษาหลังการติดเชื้อ

อ่านข้อมูลเพิ่มเติม

CFSPH Technical Fact Sheets. Rabies at <http://www.cfsph.iastate.edu/DiseaseInfo/>
CDC website. Rabies at http://www.cdc.gov/ncidod/diseases/submenus/sub__rabies.htm